

ימי עיון בתנ"ך תשע"ז

שם השיעור:

בין 'אחיק' ל'בני עמך': דילמות הקשורות לרגש האחוה המקראי.

שם המרצה

תניה רגב – עמותת יסודות.

tanyatcr@gmail.com

מגילת רות

פרק א:

א וַיְהִי, בַּיָּמִי שֶׁפֶט הַשִּׁפְטִים, וַיְהִי רָעַב, בְּאֶרֶץ; וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לָחֶם יְהוּדָה, לָגוּר בְּשָׂדֵי מוֹאָב--הוּא וְאִשְׁתּוֹ, וּשְׁנֵי בָנָיו .

ב וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ נָעֲמִי וְשֵׁם שְׁנֵי-בָנָיו מַחֲלוֹן וְכַלְיוֹן, אֶפְרַתִּים--מִבֵּית לָחֶם, יְהוּדָה; וַיָּבֹאוּ שְׂדֵי-מוֹאָב, וַיְהִיו-שָׁם ...

יט וַתִּלְכְּנָה שְׁתֵּיהֶם, עַד-בוֹאֲנָה בֵּית לָחֶם; וַיְהִי, כְּבוֹאֲנָה בֵּית לָחֶם, וַתִּהְיֶה כָּל-הָעִיר עֲלֵיהֶן, וַתֹּאמְרָנָה הַזֹּאת נָעֲמִי.

כ וַתֹּאמֶר אֲלֵיהֶן, אֶל-תִּקְרָאנָה לִי נָעֲמִי: קָרְאֵן לִי מְרָא, כִּי-הִמַּר שְׂדֵי לִי מְאֹד.

כא אָנִי מְלֵאָה הַלְכָתִי, וְרִיקִם הִשִּׁיבֵנִי ה'; לָמָּה תִּקְרָאנָה לִי, נָעֲמִי, וְה' עָנָה בִּי, וְשְׂדֵי הָרַע לִי .

פרק ד:

א וּבְעִז עָלָה הַשַּׁעַר, וַיֵּשֶׁב שָׁם, וַתֵּנֶה הַגָּאֵל עֵבֶר אֲשֶׁר דָּבַר-בְּעִז, וַיֹּאמֶר סוּרָה שְׂבָה-פָּה פְּלִנִי אֶלְמָנִי; וַיִּסֶר, וַיֵּשֶׁב.

ב וַיִּקַּח עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים, מִזִּקְנֵי הָעִיר--וַיֹּאמֶר שְׁבוּ-פָּה; וַיֵּשְׁבוּ.

ג וַיֹּאמֶר, לַגָּאֵל, חֲלֻקַת הַשָּׂדֶה, אֲשֶׁר לְאַחֵינוּ לְאֱלִימֶלֶךְ: מְכַרָּה נָעֲמִי, הַשְּׂבָה מִשָּׂדֶה מוֹאָב.

ד וְאָנִי אֹמְרָתִי אֲגַלָּה אֲזַנְדָּ לְאֹמֶר, קָנָה נִגְדַּד הַיִּשְׁבִּים וְנִגְדַּד זִקְנֵי עַמִּי--אִם-תִּגָּאֵל גָּאֵל, וְאִם-לֹא יִגָּאֵל הַגִּידָה לִּי וְאֲדַע (וְאֲדַעָּה) כִּי אֵין זוֹלָתְךָ לַגָּאֹל וְאֲנֹכִי אֲחַרִּיד; וַיֹּאמֶר, אֲנֹכִי אֲגָאֵל.

ה וַיֹּאמֶר בְּעִז, בַּיּוֹם-קִנּוּתְךָ הַשָּׂדֶה מִיַּד נָעֲמִי; וּמֵאֵת רוּת הַמּוֹאָבִיָּה אִשְׁת-הַמֵּת, קִנִּיתִי (קִנִּיתָ)--לְהַקִּים שֵׁם-הַמֵּת, עַל-נַחֲלָתוֹ.

ו וַיֹּאמֶר הַגָּאֵל, לֹא אוּכַל לַגָּאֹל- (לַגָּאֵל-) לִי--פֶּן-אֲשַׁחִית, אֶת-נַחֲלָתִי; גָּאֵל-לְךָ אֶתָּה אֶת-גָּאֲלָתִי, כִּי לֹא-אוּכַל לַגָּאֵל.

ז וְזֹאת לְפָנַי בְּיִשְׂרָאֵל עַל-הַגָּאֵלָה וְעַל-הַתְּמוּרָה, לְקַיֵּם כָּל-דְּבָר, שֶׁלְּךָ אִישׁ נַעֲלוּ, וְנָתַן לְרַעְהוּ; וְזֹאת הַתְּעוּדָה, בְּיִשְׂרָאֵל .

ח וַיֹּאמֶר הַגָּאֵל לְבְעִז, קָנָה-לְךָ; וַיִּשְׁלַף, נַעֲלוּ .

ימי עיון בתנ"ך תשע"ז

ט ויאמר בעז לזקנים וכל-העם, עדים אתם היום, כי קניתי את-כל-אשר לאלימלך, ואת כל-אשר לכליון ומחלון--מיד, נעמי.

י וגם את-רות המאביה אשת מחלון קניתי לי לאשה, להקים שם-המת על-נחלתו, ולא-יכרת שם-המת מעם אחיו, ומשער מקומו: עדים אתם, היום.

יא ויאמרו כל-העם אשר-בשער, והזקנים--עדים; ויתן ה' את-האשה הבאה אל-ביתך, כרחל וכלאה אשר בנו שתיהם את-בית ישראל, ועשה-חיל באפרתה, וקרא-שם בבית לחם.

יב ויהי ביתך כבית פרץ, אשר-ילדה תמר ליהודה--מן-הזרע, אשר ויתן ה' לך, מן-הנערה, הזאת.

יג ויקח בעז את-רות ותהי-לו לאשה, ויבא אליה; ויתן והנה לה הריון, ותלד בן.

יד ותאמרנה הנשים, אל-נעמי, ברוך ה', אשר לא השבית לך גאל היום; ויקרא שמו, בישראל.

טו והיה לך למשיב נפש, ולכלכל את-שיבתך: כי כלתך אשר-אהבתך, ולדתו, אשר-היא טובה לך, משבעה בנים.

טז ותקח נעמי את-הילד ותשתהו בחיקה, ותהי-לו לאמנת.

יז ותקראנה לו השכנות שם לאמר, ילד-בן לנעמי; ותקראנה שמו עובד, הוא אבי-ישי אבי דוד.

ספר ויקרא

פרק כ"ה:

כג והארץ, לא תמכר לצמתת--כי-לי, הארץ: כי-גרים ותושבים אתם, עמדי.

כד ובכל, ארץ אחזתכם, גאלה, תתנו לארץ.

כה כי-ימוך אחיק, ומכר מאחזתו--ובא גאלו, הקרב אליו, וגאל, את ממכר אחיו

כו ואיש, כי לא יהיה-לו גאל, והשיגה ידו, ומצא כדי גאלתו .

כז וחשב, את-שני ממכרו, והשיב את-העדר, לאיש אשר מכר-לו; ושבו, לאחזתו

כח ואם לא-מצאה ידו, די השיב לו--והיה ממכרו ביד הקנה אתו, עד שנת היובל; ויצא, ביבל, ושבו, לאחזתו.

כט ואיש, כי-ימכר בית-מושב עיר חומה--והיתה גאלתו, עד-תם שנת ממכרו: ימים, תהיה גאלתו

ל ואם לא-יגאל, עד-מלאת לו שנה תמימה--וקם הבית אשר-בעיר אשר-לא (לו) חמה לצמיתת לקנה

אתו, לדדתיו: לא יצא, ביבל

לא ובתי החצרים, אשר אין-להם חמה סביב--על-שדה הארץ, יחשב: גאלה, תהיה-לו, וביבל, יצא

לב וערי, הלויים--בתי, ערי אחזתם: גאלת עולם, תהיה ללויים.

לג ואשר יגאל מן-הלויים, ויצא ממכר-בית ועיר אחזתו ביבל: כי בתי ערי הלויים, הוא אחזתם, בתוך,

בני ישראל.

לד ושדה מגרש עריהם, לא ימכר: כי-אחזת עולם הוא, להם.

ימי עיון בתנ"ך תשע"ז

לה וכי-ימוך אחיד, ומטה ידו עמך--והחזקת בו, גר ותושב וחי עמך
לו אל-תקח מאתו נשך ותרבית, ויראת מאלהיך; וחי אחיד, עמך.
לז את-כספך--לא-תתן לו, בנשך; ובמרבית, לא-תתן אכלך
לח אגני, ה' אלהיכם, אשר-הוצאתי אתכם, מארץ מצרים--לתת לכם את-ארץ פנעו, להיות לכם
לא-להים.

לט וכי-ימוך אחיד עמך, ונמכר-לך--לא-תעבד בו, עבדת עבד
מ כשכיר כתושב, יהיה עמך; עד-שנת היבל, יעבד עמך
מא ויצא, מעמך--הוא, ובניו עמו; ושב, אל-משפחתו, ואל-אחזת אבתיו, ישוב .
מב כי-עבדי הם, אשר-הוצאתי אתם מארץ מצרים; לא ימכרו, ממכרת עבד.
מג לא-תרדה בו, בפרך; ויראת, מא-להיך.
מד ועבדך ואמתך, אשר יהיו-לך: מאת הגוים, אשר סביבתיכם--מהם תקנו, עבד ואמה
מה וגם מבני התושבים הגרים עמכם, מהם תקנו, וממשפחתם אשר עמכם, אשר הולידו בארצכם;
והיו לכם, לאחזה.

מו והתנחלתם אתם לבניכם אחריכם, לרשת אחזה--לעלם, בהם תעבדו; ובאחיקם בני-ישראל איש
באחיו, לא-תרדה בו בפרך.

מז וכי תשיג, יד גר ותושב עמך, ומך אחיד, עמו; ונמכר, לגר תושב עמך, או לעקר, משפחת גר
מח אחרי נמכר, גאלה תהיה-לו: אחד מאחיו, יגאלנו
מט או-דדו או בן-דדו, יגאלנו, או-משאר בשרו ממשפחתו, יגאלנו; או-השיגה ידו, ונגאל
נ וחשב, עם-קנהו, משנת המכרו לו, עד שנת היבל; והיה כסף ממכרו, במספר שנים, כימי שכיר,
יהיה עמו.

נא אם-עוד רבות, בשנים--לפיהן ישיב גאלתו, מכסף מקנתו
נב ואם-מעט נשאר בשנים, עד-שנת היבל--וחשב-לו; כפי שניו, ישיב את-גאלתו
נג כשכיר שנה בשנה, יהיה עמו; לא-ירדנו בפרך, לעיניך
נד ואם-לא יגאל, בגאלה--ויצא בשנת היבל, הוא ובניו עמו
נה כי-לי בני-ישראל, עבדים--עבדי הם, אשר-הוצאתי אותם מארץ מצרים: אגני, ה' אלהיכם.